

k okamžitému propuštění živnostenského pomocníka podle § 82 živn. ř. (§ 22 odst. 2 zákona ze dne 12. srpna 1921 č. 330 sb. z. a n.). Jak bylo podrobně vyloženo již v rozhodnutí čis. 8216 sb. n. s., nejsou důvody propuštění v § 82 živn. ř. uvedeny výčetmo, nýbrž jen příkladmo. Propouštěcím důvodem podle § 82 živn. ř. je každý důvod, jenž se váhou a důležitostí rovná některému z důvodů tam výslovně uvedených anebo ještě je předčí. V § 82 d) živn. ř. jest jako propouštěcí důvod uvedeno spáchání trestného činu, který činí zaměstnance nehodným důvěry majitele živnosti. Zákon mluví jen o činu trestném (ať soudně nebo jen policejně), ale nevyžaduje, by zaměstnanec byl zaň také skutečně potrestán, a, ježto při tom klade zvláštní důraz na to, že se zaměstnanec stane svým činem nehodným zaměstnavatelovy důvěry, jest z toho usuzovati, že se trestnému činu podle § 82 d) živn. ř. rovná i takové zaměstnancovo jednání, které jest trestným třeba jen objektivně, ale má zároveň v zápětí, že zaměstnavatel pro ně důvodně pozbude důvěry k jeho pachateli. O žalobci bylo nižšími soudy zjištěno, že mu byl znám zákaz žalované firmy, že se na závodním dvoře a v obvodu závodu nesmějí konati schůze a shromáždění dělnictva, že však přes to dne 21. září 1929 dopoledne svolal k sobě dělníky žalované firmy, shromážděné na dvoře závodu, promluvil k nim řeč a vyzval je, by hlasovali, kdo je proti vyhlášce správy závodu o nemocenských prohlídkách a pro vypracování příslušné resoluce. Bylo také zjištěno, že se toto shromáždění na dvoře závodu konalo bez předchozího povolení úřadu. V tomto zjištěném jednání žalobcově jest objektivní skutková povaha přestupku podle §§ 3 a 19 zákona ze dne 15. listopadu 1867 čis. 135 ř. z., jehož se dopouští jako pořadatel shromáždění i ten, kdo je sice sám nesvolal, ale jinak je svou činností umožnil, najmě ten, kdo ve shromáždění řeči promlouvá a hlasovati dává (viz též rozhodnutí čis. 1467/24 sb. n. s. ve věcech trestních). V napadeném rozsudku bylo správně dovozeno, že žalobce svým zjištěným jednáním hrubě porušil kázeň v závodě, zneužil svého postavení jako člen závodního výboru a tak se stal nehodným důvěry své zaměstnavatelky. Jde-li tudíž o čin objektivně trestný, který zároveň učinil žalobce nehodným důvěry žalované firmy, byla žalovaná oprávněna, by žalobce podle § 82 živn. ř. bez souhlasu rozhodčí komise okamžitě propustila. Důsledkem toho byla žaloba právem zamítnuta jako neodůvodněná.

Čís. 11578.

Směnečný zákon ze dne 13. prosince 1927, čis. 1 sb. z. a n. na rok 1928.

Zda jest k zachování závazku přijatele směnky třeba protestace, jest posuzovati podle práva místa, kde byla směnka přijata, nikoliv podle práva místa splatnosti směnky.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv I 529/32.)

Směnka, o niž tu jde, byla vyplněna tuzemcem a jím jako přijatelem v tuzemsku podepsána a zaslána pak žalující firmě v Hanoveru, jež

podepsala směnku jako trasant, opatřila ji domicilem a domiciliátem u banky P. v Hanoveru. Žalovaný s takto vyplněným domicilem souhlasil. Směnka nebyla protestována u domiciliáta. Proti směnečnému platebnímu příkazu namítl žalovaný, že jeho směnečný závazek jako příjemce zanikl, ježto směnka nebyla u domiciliáta protestována. Žalující firma naproti tomu tvrdila, že zažalovaná směnka byla v Německu vystavena, že v Německu byl k ní připojen domicil a že v Německu bylo místo platební, takže ohledně protestu směnky platilo ustanovení čl. 44 něm. směn. řádu, podle něhož nemusela býti směnka protestována, třebaže byla domicilována. Procesní soud první stolice směnečný platební příkaz zrušil. Důvody: Podle ustanovení § 93 směn. zák. o náležitostech úkonů, které jest zapotřebí provést v cizině k vůli výkonu neb udržení směnečného práva, rozhoduje právo tam platné. Toto zákonné ustanovení však platí jen ohledně formy směnečných úkonů, ohledně místa, času a obsahu, nikoliv, zda jsou nutné, nebo které jsou nutné k výkonu nebo k zachování směnečných práv, neboť o tom platí právo místa, kde se stalo směnečné prohlášení (lex loci actus), nikoli § 93. Jest se tudíž zabývatí otázkou, kde se směnečné prohlášení stalo, zda v Německu, či v území Československé republiky. Podle čsl. směnečného zákona jsou dvě směnečná prohlášení, jedno základní, směnečné prohlášení výstavcovo, a další směnečné prohlášení, jako akcept, indosament, čestný akcept a aval. Podle názoru soudu jest však pro posouzení tohoto případu rozhodné prohlášení žalovaného jako akceptanta a jest proto souzený případ posuzovati podle směnečného práva platného v území Československé republiky, neboť rozhodným, zda a pokud trvá nebo zanikl směnečný závazek, jest akcept. Podle § 39 odst. (2) směn. zák., je-li jako domiciliát udána osoba jiná než majitel směnky, má opomenutí včasné protestace pro neplacení u domiciliáta v zápětí ztrátu směnečných práv nejen proti výstavci a indosantům, nýbrž i proti příjemci. Ze souhlasného přednesu stran soud zjistil, že směnečná valuta měla býti placena u banky P. v Hanoveru a že tudíž byl udán domiciliát, který jest rozdílný od žalobce jako majitele směnky. Ježto směnka nebyla včas protestována pro neplacení u domiciliáta, nastala ztráta směnečných práv i proti příjemci. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Mezi stranami jest nesporno, že v souzeném případě jde o směnku domicilovanou, dále, že domicilem a domiciliátem byla opatřena směnka v Německu, jakož i, že jako domiciliát byla udána firma od majitelky směnky rozdílná, a posléze, že přijata byla směnka žalovaným v tuzemsku. V souzeném případě jde o otázku, zda zažalovaná, domicilovaná směnka vyžadovala k zachování směnečných nároků proti žalovanému jako příjemci směnky protestu, čili nic, či zda ohledně protestu směnky platilo ustanovení čl. 44 Něm. sm. ř., podle kterého podle tvrzení strany žalující, i když byla směnka domicilována, nebylo zapotřebí protestu. Podle § 93 sm. zák. rozhoduje o náležitostech úkonů, které jest zapotřebí provést k vůli výkonu neb udržení směnečného práva v cizině, právo tam platné. Z toho plyne, že jen o náležitostech úkonů, o formě, místě, času a o obsahu úkonů

platí *lex loci actus*, takže jen v těchto případech jest se řídití právem místa, kde má býti úkon proveden, na příklad, zda jest potřebí formy notářského spisu, zda jest úkon provéstí v bytě, v obchodní místnosti a pod., zda jen ve všední den, po případě, v kterých hodinách denních a pod. V souzeném případě, kde směnečný nárok, uplatňovaný žalobou, čelí proti žalovanému vzhledem k jeho směnečnému prohlášení v obvodu platnosti směnečného zákona československého, jest otázku, zda směnečný závazek po právu trvá, či zda zanikl, posuzovati podle směnečného práva platného v území republiky Československé, neboť o účincích každého jednotlivého prohlášení rozhoduje skutečné místo jeho vystavení, nikoliv místo platební, ani domicil, ani místo vydání, takže vývody odvolatelky postrádají po této stránce zákonné opory. Poněvadž podle § 39 odst. (2) sm. zák., je-li jako domiciliát udána osoba jiná, než majitel směnky, jakž tomu bylo i v souzeném případě, má opomenutí včasné protestace pro neplacení u domiciliáta v zápětí ztrátu směnečných práv nejen proti výstavci a indosantům, nýbrž i proti příjemci, právem prvý soudce námitkám strany žalované vyhověl a směnečný platební příkaz zrušil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, vytýkajícímu rozsudku odvolacího soudu jen nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), nelze přiznati oprávnění. Jádrem sporu jest otázka, zda zanikl směnečný závazek žalovaného jako příjemce žalobní směnky, an nebyl, jakž nesporně, vznesen protest pro neplacení, ač jde o směnku domicilovanou s udaným domiciliátem, pokud se týče, kterého práva jest v souzeném případě použití, zda československého, či říšsko-německého, ana byla směnka žalovaným v tuzemsku vyplněna a jako příjemcem podepsána a pak zaslána žalobkyni, která v Hannoveru směnku podepsala jako výstavce a za souhlasu žalovaného připojila domicil, podle něhož směnka měla býti splatná u banky v P. v Hannoveru. Podle § 39 odst. (2) směn. zákona platného v republice Československé má, je-li jako domiciliát udána jiná osoba, než majitel směnky, opomenutí včasné protestace pro neplacení u domiciliáta v zápětí ztrátu směnečných práv nejen proti výstavci a indosantům, nýbrž i proti příjemci. Naproti tomu podle čl. 43 a 44 směn. řádu platného v Německu v doslovu zákona z 30. května 1908 (Rgbl. 08 Nr. 32) nemá, pokud jde o příjemce, opomenutí protestu při domicilované směnce tento účinek. Směnečný zákon upravuje sice v §§ 90 až 93 některé otázky mezinárodního práva směnečného (způsobilstv cizincovu k směnečným závazkům, podstatné náležitosti směnky vystavené v cizině neb skripturních prohlášení na směnce v cizině učiněných, náležitosti úkonů potřebných k zachování nebo k výkonu směnečných práv), avšak otázky, zda nebo pokud je třeba určitého úkonu k zachování nebo k výkonu směnečných práv, se nedotýká a jest k této otázce odpověděti podle obecných zásad mezinárodního práva soukromého (srov-

nej Herrmann-Otavský: Československé právo směnečné, II. vyd., str. 155, 156). V nauce se v té příčině názory rozcházejí. Někteří mají za to, že při střetu zákonů rozhoduje právo místa platebního (Dr. Ludwig Raiser: Die Wirkungen der Wechselklärungen im internationalen Privatrecht 1931, str. 87, Staub-Stranz: Commentar zur Wechselordnung, pozn. 9 při čl. 86), jiní pokládají za rozhodné místo, kde skripturní akt byl proveden, tedy, kde byla směnka indosována, kde byla přijata nebo kde byl podstoupen směnečný závazek rukojemský (lex loci actus) (Grünhut, Wechselrecht II. str. 578, 579, Rouček: Nové československé právo směnečné 5. vyd., str. 42, kap. 27). Nejvyšší soud se přiklonil k názoru posléz uvedenému již ve svém rozhodnutí čís. 2916 sb. n. s., vysloviv, že akcept a závazek přijatelův, který se uskutečnil v tuzemsku, jest posuzovati podle tuzemských předpisů, třeba byla směnka splatná v cizině, a nemá příčiny, by v souzeném případě zaujal jiné stanovisko. Pro tento názor mluví zejména úvaha, že každý ze skripturních aktů těžce směnky jest na ostatních nezávislý, právně samostatný, takže ten, kdo skripturní prohlášení učinil, má pro sebe domněnku, že měl na mysli právo toho místa, kde jeho prohlášení bylo učiněno. Kdo podepíše směnku za vlády zákonodárství, které předpisuje za určitých podmínek protest k zachování směnečného práva proti němu, činí tak pod podmínkou, že nebude směnečně zavázán, nebude-li neplacení zjištěno protestem. Posoudil tudíž odvolací soud věc správně po právní stránce.

Čís. 11579.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n.).

Bytu bylo »použito k účelu, pro který byla výpověď povolena« (§ 1 odst. 3 zák.), nastěhovala-li se do něho osoba, jejíž potřeba bytu byla důvodem pro souhlas k výpovědi. Nestačí, že se oprávněná osoba nastěhovala v určené době do domu, v němž byl pro ni uvolněn byt, a že v domě tom bydlí, aniž stačí, že se ona osoba nevzdala nároku na byt.

Slova »po uprázdnění« značí, že se vypovězený nájemník skutečně z bytu vystěhoval, nikoliv ukončení nájemního poměru vypovězeného nájemníka, po případě konec lhůty stanovené v usnesení o výpovědi.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv I 578/32.)

Žalovaná, majitelka domu, vymohla si soudní schválení výpovědi žalobce z bytu ve svém domě, ježto bytu potřebuje nutně pro svou dceru. Žalobce se z bytu vystěhoval dne 21. června 1931. Dcera žalované se však nenastěhovala do bytu, obývaného dříve žalobcem, nýbrž do jiného bytu v domě žalované. Žalobě, již se domáhal žalobce na žalované znovu-pronajetí onoho bytu, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobou, o níž jde, domáhá se žalobce jako nájemce na žalované jako na pronajímatelce splnění povinnosti, uložené jí ohledně znovu-pronajmutí bytu v § 1 odst. (3) zákona ze dne 28. března 1928, čís. 44